

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Paper-II

GEOGRAPHY

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

(Name) .....

2. (Signature) .....

(Name) .....

DEC - 36213**Time Allowed : 1¼ Hours]****[Maximum Marks : 100****Number of Pages in this Booklet : 24****Number of Questions in this Booklet : 50****Instructions for the Candidates**

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 50 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
- There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर टिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या टिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूप केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

DEC- 36213/II

Geography
Paper II
भूगोल
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. The following table records some geomorphic concepts List I and scholars List II.

The pairs of scholars and concepts are listed below. Which one of them is the correct set of pairs ?

List I

(Concepts)

- (a) Antecedence of drainage
(b) Isostasy
(c) Law of declivity of slopes
(d) Uniformitarianism

List II

(Scholars)

- (i) Airy
(ii) Gilbert
(iii) Hutton
(iv) Powell

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (iv) (i) (ii) (iii)
(B) (i) (ii) (iii) (iv)
(C) (iv) (i) (iii) (ii)
(D) (i) (iii) (ii) (iv)

1. भूरूपशास्त्राच्या काही संकल्पना (यादी I) व काही अभ्यासक (यादी II) खालील सारीणी-मध्ये दिले आहेत. अभ्यासक व संकल्पना यांच्या जोड्या पुढे दिलेल्या आहेत. त्यापैकी कोणत्या सचातील जोड्या अचूक आहेत ?

यादी I

(संकल्पना)

- (a) नदी प्रणालीचे पूर्ववर्तीत्व
(b) समस्थायीत्व (आयसोस्टसी)
(c) घटत्या उतारांचा नियम
(d) निसर्ग-सरूपता (युनिफॉर्मिटीआनिझ्म)

यादी II

(अभ्यासक)

- (i) ऐरी
(ii) गिल्बर्ट
(iii) हटन
(iv) पॉवेल

संकेत :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (iv) (i) (ii) (iii)
(B) (i) (ii) (iii) (iv)
(C) (iv) (i) (iii) (ii)
(D) (i) (iii) (ii) (iv)

2. Which of the following major plates has the longest proportion of divergent boundary ?

- (A) Africa
- (B) North America
- (C) Antarctica
- (D) Pacific

3. **Assertion (A) :** Exogenetic forces generally lead to lowering of the landmass elevation.

Reason (R) : Exogenetic forces operate over the earth's surface.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

2. खालीलपैकी कोणत्या प्रमुख भूपट्टाच्या सीमेत अपसारी (डायव्हर्जंट) सीमेचे प्रमाण जास्तीत जास्त आहे ?

- (A) आफ्रीका
- (B) उत्तर अमेरिका
- (C) अंटार्क्टिका
- (D) पॅसिफिक

3. **विधान (A) :** बहिर्निर्मित बले साधारणतः भू-भागाची उंची कमी करतात.

कारण (R) : बहिर्निर्मित बले भूपृष्ठावर कार्यरत असतात.

संकेतांक :

- (A) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही (A) व (R) बरोबर आहेत परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे, परंतु (R) चूक आहे
- (D) (A) चूक आहे, परंतु (R) बरोबर आहे

4. Which of the following geomorphic processes is not a denudation process ?
- (A) Weathering
(B) Erosion
(C) Transportation
(D) Deposition
5. Which one of the following is *not* a feature of glaciated landscape ?
- (A) Esker
(B) Drumlin
(C) Roche Montane
(D) Erg
6. Which clouds cause ozone depletion in stratosphere ?
- (A) Cumulonimbus
(B) Lenticular
(C) Nacreous
(D) Stratocumulus
4. खालीलपैकी कोणती भूरीय प्रक्रीया अनाच्छादन प्रक्रीया नव्हे ?
- (A) अपक्षय/विदारण
(B) अपक्षरण
(C) वहन
(D) संचयन
5. खालीलपैकी कोणते भूरूप हिमनदीनिर्मित भूदृश्याचा भाग नाही ?
- (A) कटक
(B) हिमोढगिरी
(C) मेषशीला
(D) अर्ग (Erg)
6. कोणते ढग स्थितांबरामधील ओझोनच्या क्षयाला कारणीभूत असतात ?
- (A) ऐरणी मेघ (क्युमुलोनिंबस)
(B) मसुराकार (लेन्टिक्युलर)
(C) मुक्ताभ्र (नॅक्रिअस)
(D) स्तरकपाशीमेघ (स्ट्रॅटोक्युमुलस)

7. Mie scattering in the atmosphere occurs when :
- (A) particle size is larger than wavelength
 (B) particle size and wavelength are equal
 (C) particle size is smaller than wavelength
 (D) the atmosphere is free of particles
8. In general circulation of the atmosphere the low latitude cell is named as ..... .
- (A) Ferrel cell
 (B) Polar front cell
 (C) Hadley cell
 (D) Rossby cell
9. The landform that acts as heat engine and has direct relation with Indian monsoon is ..... .
- (A) Himalayas
 (B) Deccan Plateau
 (C) Tibetan Plateau
 (D) Aravalli Range
7. मी प्रकीर्णन (Mie Scattering) हे वातावरणात केव्हा घडते ?
- (A) कणांचे आकारमान तरंग लांबीपेक्षा जास्त असल्यास
 (B) कणांचे आकारमान तरंग लांबी इतकेच असल्यास
 (C) कणांचे आकारमान तरंग लांबीपेक्षा कमी असल्यास
 (D) वातावरण कणविरहित असल्यास
8. वातावरणाच्या सर्वसामान्य अभिसरणात निम्न अक्षांशावरील कोशिकांना ..... असे म्हणतात.
- (A) फेरल कोशिका
 (B) ध्रुवीय आघाडी कोशिका
 (C) हॅडली कोशिका
 (D) रॉस्बी कोशिका
9. खालीलपैकी कोणते भुरूप भारतीय मॉन्सूनच्या संदर्भाने ऊष्मा संयंत्राचे काम करते ?
- (A) हिमालय
 (B) दख्खनचे पठार
 (C) तिबेटचे पठार
 (D) अरवली रांगा

10. The colour of the sky is blue due to .....
- (A) Selective scattering of solar energy by the atmosphere
 (B) Selective absorption of radiation by the atmosphere
 (C) Absorption of blue light by the atmosphere
 (D) Reflection of blue colour of the ocean
11. Rio-Grande is .....
- (A) Oceanic Reef
 (B) Oceanic Platform
 (C) Oceanic Ridge
 (D) Oceanic Trench
12. Depth limit of thermocline is .....
- (A) upto 1000 metres
 (B) 1000-1500 metres
 (C) more than 1000 metres
 (D) upto 2000 metres
10. आकाशाचा रंग ..... यामुळे निळा असतो.
- (A) सौरऊर्जेचे वातावरणाद्वारे होणारे निवडक प्रकीर्णन (स्कॅटरिंग)
 (B) विकीरणाचे (रेडिएशन) वातावरणामध्ये होणारे शोषण
 (C) निळ्या प्रकाशाचे वातावरणाद्वारे होणारे शोषण
 (D) सागराच्या निळ्या रंगाचे परावर्तन
11. रीओ ग्रँडे ही ..... आहे.
- (A) महासागरी भिक्तीका
 (B) महासागरी मंच
 (C) महासागरी डोंगररांग
 (D) महासागरी गर्ता
12. सागरीजलाच्या औष्णिक बदलाची सीमा किती खोलीपर्यंत असते ?
- (A) 1000 मीटरपर्यंत
 (B) 1000 ते 1500 मीटर दरम्यान
 (C) 1000 मीटरपेक्षा जास्त
 (D) 2000 मीटरपर्यंत

13. The process of deposition in horizon B of soil profile is known as .....
- (A) illuviation
(B) eluviation
(C) elucidation
(D) elicitation
14. Geographical environment with distinctive plant and animal life adapted to climatic factors is called .....
- (A) Bio-sphere
(B) Biochore
(C) Biotic
(D) Abiotic
15. The term used to describe damage done to a public area such as overfishing and environmental damage to the open seas is known as .....
- (A) tragedy of the commons
(B) overharvesting of the seas
(C) public plunder
(D) maximum profit
13. मृदा छेदातील 'B' स्तरामध्ये ('B' होरायझन) होणाऱ्या संचय प्रक्रीयेस .....
- (A) इल्यूव्हिएशन
(B) एल्यूव्हिएशन
(C) इल्युसिडेशन
(D) एलिसिटेशन
14. ज्या प्रदेशात वनस्पती व प्राणीजीवन वैशिष्ट्यपूर्ण-रित्या भौगोलिक पर्यावरणाशी अनुकूलित झाले आहे त्यास .....
- (A) जीवावरण
(B) जैवप्रदेश
(C) जैविक
(D) अजैविक
15. खुल्या समुद्रात झालेला पर्यावरणीय न्हास तसेच अतिरिक्त मासेमारी मुळे होणारे नुकसान यासारख्या सार्वजनिक क्षेत्रात होणाऱ्या क्षतीस खालीलपैकी कोणती संज्ञा वापरतात ?
- (A) सामुहिक मालकीची शोकांतिका (ट्रॅजेडी ऑफ कॉमन्स)
(B) सागरी संसाधनांचा अतीवापर
(C) सार्वजनिक लूटमार
(D) अधिकतम नफा

16. Who among the following is considered as the first scientific geographer ?
- (A) Ptolemy
(B) Eratosthenes
(C) Aristotle
(D) Strabo
17. The book entitled "Guide to Geography" is authored by :
- (A) Herodotus
(B) Hipparchus
(C) Posidonius
(D) Ptolemy
18. The term "topophilia" is coined by :
- (A) Yi-Fu-Tuan
(B) Richard Hartshorne
(C) Friedrich Ratzel
(D) Hagerstrand
19. The areal differentiation of earth's surface is also known as :
- (A) Spatial differences
(B) Chorology
(C) Regional imbalance
(D) Regional disparity
16. खालीलपैकी कोणास पहिला वैज्ञानिक भूगोलवेत्ता मानले जाते ?
- (A) टॉलेमी
(B) इरॅटोस्थेनस
(C) अॅरिस्टॉटल
(D) स्ट्रॅबो
17. 'गाईड टू जिओग्राफी' या शीर्षकाच्या पुस्तकाचा लेखक कोण ?
- (A) हिरोडोटस
(B) हिप्पार्कस
(C) पॉसिडोनिअस
(D) टॉलेमी
18. 'टोपोफिलीआ' ही संज्ञा ..... यानी तयार केली.
- (A) यी-फू-तुआन
(B) रिचर्ड हार्टशोर्न
(C) फ्रेड्रिक रॅट्झेल
(D) हॅगरस्ट्रँड
19. पृथ्वीच्या पृष्ठभागाच्या अभिक्षेत्रीय प्रभेदनास (डिफरन्सिएशन) ..... म्हणतात.
- (A) अभिक्षेत्रीय फरक
(B) प्रदेशविज्ञान (कोरॉलॉजी)
(C) प्रादेशिक असंतुलन
(D) प्रादेशिक भिन्नता

20. Which one of the following concepts is explained by Vidal de la Blache ?
- (A) Landschaft
(B) Land Ecology
(C) Mathematical Geography
(D) Terrestrial Whole
21. Kraal is a ..... settlement.
- (A) Clustered rural
(B) Clustered urban
(C) Dispersed rural
(D) Linear rural
22. Which one of the following is the most important reason for migration ?
- (A) Environmental
(B) Political
(C) Economic
(D) Social
20. खालीलपैकी कोणत्या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण 'विदाल-दे-ला-ब्लाश' यांनी केले आहे ?
- (A) लँडशाफ्ट
(B) भू-पारिस्थितीकी
(C) गणिती भूगोल
(D) भौमिक समग्रता
21. क्राल ही ..... प्रकारची वस्ती आहे.
- (A) पूंज ग्रामीण
(B) पूंज नागरी
(C) बिखुरलेली ग्रामीण
(D) रेषीय ग्रामीण
22. खालीलपैकी स्थलांतराचे सर्वात महत्वाचे कारण कोणते ?
- (A) पर्यावरणीय
(B) राजकीय
(C) आर्थिक
(D) सामाजिक

23. One of the critical issues in any study of population density and the capacity of a country to support its people is :

- (A) total land area of the country
 (B) level of technology that country has reached
 (C) country's geographic location
 (D) total population of the country

24. Which one of the following pairs of proponent and concept is mismatched ?

Proponent	Concept
(A) Jefferson	Law of the primate city
(B) Dickinson	Concept of city region
(C) Smails	Concept of urban field
(D) Murphy and Vance	Urban morphology

23. लोकसंख्येची घनता आणि एखाद्या राष्ट्राची तेथील लोकांच्या निर्वाहाची क्षमता या संदर्भातील अभ्यासाचा कळीचा मुद्दा कोणता ?

- (A) राष्ट्राचे एकूण क्षेत्रफळ
 (B) राष्ट्राने प्राप्त केलेला तंत्रज्ञानाचा स्तर
 (C) राष्ट्राचे भौगोलिक स्थान
 (D) राष्ट्राची एकूण लोकसंख्या

24. संकल्पना व त्यांचे प्रणेते यांच्या जोड्यापैकी कोणती विजोड आहे ?

प्रणेता	संकल्पना
(A) जेफर्सन	— अतूलनीय (प्रायमेट) शहराचा नियम
(B) डिकिन्सन	— शहर प्रदेश संकल्पना
(C) स्मेल्स	— नागरी अभिक्षेत्र संकल्पना
(D) मर्फी व व्हन्स	— नागरी संरचना

25. Which one of the following pairs is mismatched ?
- (A) Thomson and Demographic
Noteistein Transition
Theory
- (B) Weber Least cost
location
- (C) Reilly Primacy Index
- (D) Christaller Index of
Centrality
26. Which factor contributes most to the recurring food shortage in Africa ?
- (A) distribution of agricultural products
- (B) extensive drylands in the continent
- (C) unfavourable climatic condition over extensive areas
- (D) large areas of rainforests
27. Who is the author of the book entitled 'Development Geography' ?
- (A) Hoddar Rupert
- (B) Pitzl Gerald
- (C) Rostow Walter
- (D) Yi-Fu-Tuan
25. खालीलपैकी कोणती जोडी अयोग्य आहे ?
- (A) थॉम्सन आणि — लोकसंख्येच्या
नोटेस्टाईन संक्रमणाचा सिद्धांत
- (B) वेबर — किमान खर्चीय
स्थान
- (C) रेली — प्रामुख्य निर्देशांक
- (D) क्रिस्टलर — केंद्रीयता निर्देशांक
26. आफ्रिकेमध्ये वारंवार होणाऱ्या अन्नदुर्भिला खालीलपैकी कोणता घटक सर्वाधिक जबाबदार असतो ?
- (A) कृषि उत्पादनांचे निकृष्ट वितरण
- (B) खंडातील विस्तीर्ण शुष्क भूमी
- (C) विस्तीर्ण क्षेत्रावर असणारी प्रतीकूल हवामान स्थिती
- (D) वर्षावनांखालील मोठे क्षेत्र
27. 'डेव्हलपमेंट जिओग्राफी' शीर्षक असलेल्या पुस्तकाचा लेखक कोण ?
- (A) हॉडर रुपर्ट
- (B) पिट्झेल गेराल्ड
- (C) रोस्टोव्ह वाल्टर
- (D) यी-फू-तुआन

28. Which of the following statements is incorrect regarding “Losch’s Locational Model” ?

- (A) Losch took into consideration 150 commodities and services
- (B) The model is based on the study of Bavaria Province of South Germany
- (C) Losch divided the thresholds into the sectors of the rich and the poor
- (D) Losch’s model incorporates other functions such as manufacturing and industries

29. Which of the following is considered “Footloose Industry” ?

- (A) Industry affected by the labour cost
- (B) Industry found in predominantly agricultural areas
- (C) Industry not affected by transport cost
- (D) Industry affected by transport cost

28. लॉशच्या स्थानिकीकरण प्रतीमाना संदर्भाने खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे ठरेल ?

- (A) लॉशने 150 वस्तू व सेवा विचारात घेतल्या
- (B) ते प्रतिमान दक्षिण जर्मनीतील बवेरीआ प्रांताच्या अभ्यासावर आधारित आहे
- (C) अधःसीमांची विभागणी लॉशने श्रीमंत व गरीब प्रभागांमध्ये केली
- (D) लॉशच्या प्रतिमानात उत्पादन आणि उद्योगासारख्या इतर कार्यांचा समावेश होतो

29. खालीलपैकी कशास पदभ्रष्ट उद्योग (Footloose Industry) समजले जाईल ?

- (A) मजूर खर्चाचा परिणाम होणारे उद्योग
- (B) प्रामुख्याने कृषी प्रदेशात आढळणारे उद्योग
- (C) वाहतूक खर्चाचा परिणाम न होणारे उद्योग
- (D) वाहतूक खर्चाचा परिणाम होणारे उद्योग

30. The production of metallic minerals primarily depends upon the ..... .
- (A) Distance to raw material sources, the quality of the ores and the availability of hydroelectricity
- (B) Quantity of the ores, the richness of the ores and the ability to refine the ores
- (C) Quantity of the ores, the richness of the ores and the distance to the markets
- (D) Richness of the ores, the availability of hydroelectricity and the distance to raw material sources
31. India-Bangladesh boundary is ..... .
- (A) Porous
- (B) Positive
- (C) Proform
- (D) Prorupt
32. Geographer who contributed a lot to the development of cultural geography in USA was ..... .
- (A) Carl O Sauer
- (B) David Harvey
- (C) R.J. Johnston
- (D) Emrys Jones
30. धातू खनिजांचे उत्पादन मुख्यतः ..... वर अवलंबून असते.
- (A) कच्च्या मालाच्या स्रोतापासूनचे अंतर, खनिजांची विपूलता आणि जलविद्युतीची उपलब्धता
- (B) खनिजांची विपूलता, खनिजांची समृद्धता आणि खनिज शुद्धीकरणाची क्षमता
- (C) खनिजांची विपूलता, खनिजांची समृद्धता आणि बाजारपेठेपासूनचे अंतर
- (D) खनिजांची समृद्धता, जलविद्युतीची उपलब्धता आणि कच्च्या मालाच्या स्रोतापासूनचे अंतर
31. भारत-बांग्लादेश सीमेचे स्वरूप ..... आहे.
- (A) सच्छिद्र
- (B) सकारात्मक
- (C) विरूप
- (D) बहुभेदित (देतूर)
32. अमेरिकेच्या संयुक्त संस्थानामध्ये सांस्कृतिक भूगोलाच्या विकासात मोठ्या प्रमाणात योगदान देणारा भूगोलतज्ञ ..... .
- (A) कार्ल ओ. साऊर
- (B) डेवीड हार्वे
- (C) आर.जे. जॉनसन
- (D) एम्रीज जोन्स

33. Which of the following country is having shintoism as its national religion ?

- (A) China
- (B) Japan
- (C) Thailand
- (D) Singapore

34. Culture Realm is .....

- (A) the set of cultural regions showing related cultural complexes and landscapes
- (B) areas of innovation from which key culture elements diffused to exert influence on surrounding regions
- (C) an area that is distinct from surrounding areas with specific characteristics
- (D) the surface of the earth as modified by human action with a tangible physical characteristics of a given culture

33. 'शीतोइझम' हा धर्म खालीलपैकी कोणत्या देशाचा राष्ट्रीय धर्म आहे ?

- (A) चीन
- (B) जपान
- (C) थायलंड
- (D) सिंगापूर

34. संस्कृति विश्व म्हणजे .....

- (A) सांस्कृतिक संकूल व सांस्कृतिक भूदृश्य यातील संबंध दर्शविणाऱ्या सांस्कृतिक प्रदेशांचा संच
- (B) नवप्रवर्तन क्षेत्र की ज्यापासून मूलभूत सांस्कृतिक मुल्ये आसपासच्या क्षेत्रात पसरतात
- (C) विशिष्ट गुणधर्मांमुळे आसपासच्या परिसरापासून भिन्न असलेले क्षेत्र
- (D) विशिष्ट सांस्कृतीच्या भौतिक गुणधर्मांचे मानवी व्यवहाराद्वारे स्पर्शन होऊन रूपांतर झालेले पृथ्वीवरील क्षेत्र

35. A boundary line separating distinct dialectical difference is termed as :
- (A) isodiet
(B) isophone
(C) isoglass
(D) isochrone
36. Nodality underlines .....
- (A) Dependence
(B) Interdependence
(C) Independent
(D) Insulated
37. The portion of the Himalayas lying in Himachal Pradesh is known as .....
- (A) Himachal Himalayas
(B) Punjab Himalayas
(C) Western Himalayas
(D) Kumaun Himalayas
35. बोलीभाषेतील व्यवच्छेदक फरकामुळे विभागणाऱ्या सिमारेषेस ..... म्हणतात.
- (A) सम-आहारी (आयसोडाएट)
(B) सम-उच्चारी (आयसोफोन)
(C) सम-शब्दी (आयसोग्लास)
(D) समकालीन (आयसोक्रीन)
36. शृंगीयता (नोडॅलिटी) ..... अधोरेखित करते.
- (A) अवलंबित्व
(B) परस्परावलंबन
(C) स्वावलंबित्व
(D) निरोधित्व
37. हिमाचल प्रदेश राज्यात विस्तारलेल्या हिमालयास ..... असे म्हणतात.
- (A) हिमाचल हिमालय
(B) पंजाब हिमालय
(C) पश्चिम हिमालय
(D) कुमाऊं हिमालय

38. .... is carried out to ensure the optimal utilization of resource and distribution of human activities in a region.

- (A) regional development
- (B) regional planning
- (C) regional economy
- (D) social planning

39. Which one of the following is not an indicator for infrastructural development ?

- (A) Road and Transport
- (B) Post Office
- (C) Schools
- (D) Literacy rate

38. एखाद्या प्रदेशात संसाधनांचे पर्याप्त उपयोजन व मानवी व्यवहारांचे अनुकूलतम वितरण साधण्यासाठी केल्या जाणाऱ्या कृत्तिस ..... म्हणतात.

- (A) प्रादेशिक विकास
- (B) प्रादेशिक नियोजन
- (C) प्रादेशिक अर्थव्यवस्था
- (D) सामाजिक नियोजन

39. खालीलपैकी कोण पायाभूत सुविधांच्या विकासाचा निर्देशक नाही ?

- (A) रस्ते व वाहतूक
- (B) टपाल कार्यालय
- (C) शाळा
- (D) साक्षरतेचे प्रमाण

40. Which of the following indicator is *not* used to determine country's level of development ?

- (A) Per capita income
- (B) Nutritional level
- (C) Size in area
- (D) Energy consumption

41. Arrange the following peaks in descending order of their heights :

- (a) Dodabetta
- (b) Anaimudi
- (c) Gurushikhar
- (d) Mahendragiri

Choose the correct option given below :

- (A) (a) (b) (d) (c)
- (B) (c) (a) (d) (b)
- (C) (b) (a) (d) (c)
- (D) (a) (d) (c) (b)

40. देशाच्या विकासस्तराचे निर्धारण करताना खालीलपैकी कोणत्या निर्देशकाचा उपयोग केला जात नाही ?

- (A) दरडोई उत्पन्न
- (B) पोषण स्तर
- (C) क्षेत्राचे आकारमान
- (D) ऊर्जेचा उपभोग

41. खाली दिलेल्या शिखरांचा उंचीनुसार योग्य उतरता क्रम कोणता ?

- (a) दोडाबेट्टा
- (b) अनाईमुडी
- (c) गुरुशिखर
- (d) महेन्द्रगिरी

योग्य क्रम निवडा :

- (A) (a) (b) (d) (c)
- (B) (c) (a) (d) (b)
- (C) (b) (a) (d) (c)
- (D) (a) (d) (c) (b)

42. Which one of the following pairs of Tribe and State is not correctly matched ?

- (A) Munda — Jharkhand
 (B) Toda — Tamil Nadu
 (C) Kinnaur — Uttarakhand
 (D) Bhils — Rajasthan

43. Which one of the following pairs of State and National Parks is mismatched ?

- (A) Gujarat — Bhagwan Mahavir
 (B) Madhya Pradesh — Madhav
 (C) Uttarakhand — Rajaji
 (D) Maharashtra — Sanjay Gandhi

42. जमाती व राज्य यांच्या खाली दिलेल्या जोड्यांपैकी अयोग्य जोडी कोणती ?

- (A) मुंडा — झारखंड
 (B) तोडा — तामिळनाडू
 (C) किन्नोर — उत्तराखंड
 (D) भिल्ल — राजस्थान

43. राज्य आणि राष्ट्रीय उद्याने यांच्या खाली दिलेल्या जोड्यांपैकी कोणती जोडी अयोग्य आहे ?

- (A) गुजरात — भगवान महावीर
 (B) मध्य प्रदेश — माधव
 (C) उत्तराखंड — राजाजी
 (D) महाराष्ट्र — संजय गांधी

44. .... State has the highest percentage of its geographical area under mountainous topography (> 2000 mts.).

- (A) Himachal Pradesh
- (B) Sikkim
- (C) Arunachal Pradesh
- (D) Jammu and Kashmir

45. As per 2011 Census, which State of India has recorded the highest growth rate of population during 2001-2011 ?

- (A) Arunachal Pradesh
- (B) Meghalaya
- (C) Kerala
- (D) Uttar Pradesh

44. खालील राज्यापैकी कोणत्या राज्यात, त्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्रफळापैकी जास्तीत जास्त टक्के क्षेत्र पर्वतमय (> 2000 मी) आहे ?

- (A) हिमाचल प्रदेश
- (B) सिक्कीम
- (C) अरुणाचल प्रदेश
- (D) जम्मू आणि काश्मीर

45. 2011च्या जनगणनेनुसार, 2001 ते 2011 दरम्यान भारतातील खालीलपैकी कोणत्या राज्याने लोकसंख्येचा सर्वाधिक वृद्धिदर नोंदवला ?

- (A) अरुणाचल प्रदेश
- (B) मेघालय
- (C) केरळ
- (D) उत्तर प्रदेश

46. Polygons are .....

- (A) Zero dimensional object
- (B) Unidimensional object
- (C) Bidimensional object
- (D) Tridimensional object

47. Non-spatial data in GIS are referred to as .....

- (A) attribute
- (B) tables
- (C) points
- (D) layer

48. Data about 'data' are called as .....

- (A) additional data
- (B) metadata
- (C) browsed data
- (D) repeated data

46. बहुभुजाकृति म्हणजे ..... आकृति.

- (A) शून्यमितीय
- (B) एकमितीय
- (C) द्विमितीय
- (D) त्रिमितीय

47. जी.आय.एस्. मध्ये 'अक्षेत्रिय सांख्यिकीस' ..
..... म्हणतात.

- (A) गुणविशेष
- (B) सारणी
- (C) बिंदु
- (D) स्तर

48. सांख्यिकीच्या सांख्यिकीस .....
..... म्हणतात.

- (A) अतिरिक्त सांख्यिकी
- (B) बृहद् सांख्यिकी
- (C) दृष्टिक्षेपित सांख्यिकी
- (D) पुनरुक्त सांख्यिकी

49. For assessing food requirement of the lowest 10 percent of population in a region, which of the following class type you will recommend ?

- (A) equal interval
- (B) equal membership
- (C) natural break
- (D) standard deviation

50. Which one of the following is India's "all weather" remote sensing satellite ?

- (A) Cartosat
- (B) Edusat
- (C) Risat—1
- (D) Resourcesat

49. एखाद्या प्रदेशाच्या लोकसंख्येतील निम्नतम 10 टक्के लोकांच्या अन्नगरजेचे मूल्यमापन करण्यासाठी तुम्ही खालीलपैकी कोणत्या वर्ग प्रकाराची निवड कराल ?

- (A) समानांतर वर्ग
- (B) समसदस्य वर्ग
- (C) नैसर्गिक खंड वर्ग
- (D) प्रमाणित विचलन वर्ग

50. भारतीय उपग्रहांपैकी सर्व ऋतूत कार्यरत राहणारा उपग्रह कोणती ?

- (A) कार्टोसॅट
- (B) एज्युसॅट
- (C) री-सॅट-1
- (D) रिसोर्स सॅट

DEC- 36213/II

ROUGH WORK

DEC- 36213/II

ROUGH WORK